

Süle Ákos¹

AZ INNOVÁCIÓ ÉS AZ EGYENLŐTLENSÉG KAPCSOLATA

Forrás: Inequality and creative destruction, Richard Bundell (2022), VOXEU

A podcast felvétel során Richard Blundell beszél egy nemrég készült tanulmányáról, ami az innováció és egyenlőtlenség kölcsönhatását fejt ki. Manapság a kormányzatok nagyon bátorítják az innovációt, legyen szó startupokról vagy innovációs központokról (innovation hub), mert a gazdasági fejlődés és növekedés serkentésén túl is sok pozitív hatással bírnak.

Az innováció természetéből fakadóan gerjeszti az egyenlőtlenséget, mert nyerteseket és veszteseket teremt. Ráadásul azok nyernek belőle általában, akiknek alából is magasabb a fizetésük – az innováció tulajdonosai, befektetők, de a mérnökök is ebbe a kategóriába tartozhatnak. Ez persze alapvetően kis mértékű egyenlőtlenséget szül és a megfelelő intézményekkel felszerelve csak ideiglenesen tart, amíg meg nem jelenik az újabb innováció.

A probléma ebben a rendszerben akkor adódik, amikor a nagy technológiai vállalatok innoválnak, mint például az Apple vagy a Google. Egy-egy új termék, innováció hatására a keresletük növekedni fog. Ezt az innováció által keletkezett piaci fölényt meg akarják tartani és ezért hatalmas összegeket költenek politikai lobbira, igyekeznek ellehetetleníteni mások belépését.

Egy másik belépési probléma az, hogy az innovátorok jellemzően tehetősebb szülői környezetben nevelkedtek fel, tehát a társadalom szűk rétegéből kerülnek ki. Az innovátorok szűk köre nem csak az innovációk számát, hanem annak fajtáit is korlátozza, hiszen hasonló beállítottságú emberek készítik el őket. Léteznek az intézmények, amiknek ezeket a problémákat kezelniük kéne, csak nehezen tudnak lépést tartani az innovációs piac gyors haladásával.

Versenypiaci szabályozás szempontjából azért is nehéz a szituáció, mert a technológiai vívmányok célja, hogy minél több embert elérjenek és ezt a globális méretű technológiai cégek tudják a legjobban biztosítani. Ráadásul ezek a cégek olyan találmányokat hoznak létre, amelyek fontosak a számunkra, a felhasználók számára és nagyban megkönnyítik mindennapi életünket. Ezzel együtt azonban fontos az új belépők bátorítása is. Biztosítani kell olyan igazi belépési helyet, ami nincsen a nagy tech cégek által ellenőrizve. Fontos, hogy az új belépőket fenyegetésnek érezzék a jelenlegi innovátorok, ne legyen lehetőségük monopolhelyzetbe kerülni. Ilyen intézkedéseknél globális versenypolitikában kell

---

¹ Egyetemi hallgató, Budapesti Corvinus Egyetem
DOI: 10.14267/RETP2022.02.12

gondolkodni, nem csak helyi szinten, mivel ezek a vállalatok is globálisan működnek és koordinálják intézkedéseiket. Érdekes, hogy az Egyesült Királyságban a globális piacra való nyitás az innovációk számára jó hatással volt, de leginkább a már amúgyis vezető vállalatoknak kedvezett. Azoknak, akik belföldi szinten is le voltak maradva a versenyben, esélyük sem volt felkapaszkodni. Egy másik fontos tényező a földrajzi elhelyezkedés. Mivel a hasonló tevékenységű vállalatok sok esetben földrajzilag is viszonylag közel helyezkednek el egymáshoz, az innovációs tevékenység földrajzi alapon is koncentrálódhat, tehát földrajzi egyenlőtlenséget is szülhet. Egy másik megfontolandó szempont az innovátorok adóztatása. Itt Blundell kiemeli, hogy nem többet, hanem okosabban kéne adóztatni. Sok esetben csak a marginális tevékenységeket adóztatják és nem a befektetett munkát. Fókuszálni kéne az innovációval kapcsolatos tevékenységekre, nem csak a profitra, ami származik belőle. A társadalmi mobilitás és a szűk innováló réteg problémáját az oktatás tudja ellensúlyozni, közelebb kell hozni az innováció gondolatát a diákokhoz. Fontos az agglomerációk fejlesztése, felsőoktatási központok létrehozása. Az, hogy ezekről a településekről az oktatás hiányából adódóan sokan sokan elköltöznek, a földrajzi egyenlőtlenség egyik fő okozója.

Összességében Blundell széles spektrumú gondolkodást javasol. Nem elég az adózási politika és pénzügyi ösztönzés keretein belül elindulni, újra kell gondolni az innovációs versenyszabályozás alapjait, támogatni kell az agglomerációs oktatást, vissza kell szorítani a nagy cégek korlátozó hatását, több fronton kell növelni az új innovátorok belépési lehetőségét. Ezek között a területek között meg kell találni a kapcsolatokat, kölcsönhatásokat, hogy az alacsony produktív és társadalmi mobilitási lejtőből kikerüljünk.